



Barn- och ungdomsnämnden

§ 114

Svar på motion (MP) ”Fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer”

Dnr BUN 2015/0924

Handlingar

- Motion MP ”Fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer”.
- Förvaltningskontorets skrivelse 2015-10-27.

Bakgrund

Miljöpartiet yrkar i motion ”Fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer”:

- att öka andelen ute/naturförskolor i Kalmar kommun
- att kommunen antar som mål att det ska finnas minst en ute/naturförskola i varje skolområde
- att barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att stärka utomhuspedagogiken i kommunens förskolor och grundskolor.

Yttrande

Förvaltningskontoret har, i samråd med Södermöre kommunaldelsnämnd, upprättat förslag till svar på motionen.

Sammanfattning

Barn- och ungdomsförvaltningen och Södermöre kommunaldelsförvaltning har som ambition att kunna erbjuda vårdnadshavarna någon form av uteförskola/uteverksamhet i varje geografiskt nätverk. Dessa ser olika ut utifrån enhetens förutsättningar.

Förvaltningarna avser också att uppmuntra förskolor att tänka ute-/naturförskolor vid nybyggnation eller utökning av avdelningar på enheten. Idag erbjuds i sex av sju geografiska nätverk uteverksamhet på olika sätt. Kompetensutveckling och ökade kunskaper inom området på förskolorna kommer fortsätta att uppmuntras.

Förskolecheferna har med stöd av skollagen rätt att i stor utsträckning utforma sin verksamhet utifrån de förutsättningar som finns och den verksamhetsidé och profil som önskas. Allt för att uppfylla de mål och ambitioner som styr verksamhetens väg mot barnens lärande och för att utveckla kunskapsområden som t.ex. matematik, svenska, naturvetenskap och teknik.

Barn- och ungdomsnämnden**UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2015-12-16

Det finns idag en stor ambition och kunskap inom området/metoden utepedagogik och många av förskolorna arbetar utomhus med sin verksamhet. Intresset är stort av att veta mer och därför finns fortbildning och lära av varandra-forum när så önskas och ligger i linje med prioriterade målområden. Dilemman är att dessa ”uteverksamheter” ofta drivs av eldsjälar och att efterfrågan är olika stor i olika områden och åldersgrupper på barnen. Förskolorna har också mer eller mindre optimala förutsättningar genom geografiska lägen, söktryck på platser, intresserade vårdnadshavare och så vidare.

Enligt skollagen ska barn erbjudas förskoleplats inom fyra månader och detta uppfylls. Dock kan inte alltid plats i annat område garanteras. Plats erbjuds då i det egna upptagningsområdet inom denna tid.

Inför nybyggnation och utökning av avdelningar kan huvudmannen uppmuntra förskolechef och enhet att fundera kring uteförskola som alternativ. Dessa diskussioner kan också föras vid resursdialogerna och vara aktiviteter i verksamhetsuppdragen, om de bedöms öka måluppfyllelsen.

Beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Kommunfullmäktige antar barn- och ungdomsnämndens yttrande som svar på motion från Patricia Vildanfors (MP) om fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Sekreterare

Iréne Jonsson

Justeras

Lasse Johansson
Ordförande

Pelle Sederkvist

Handläggare
Liselott Göth-Hallgren
0480-45 30 06

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2015-10-27

Ärendebeteckning
BUN 2015/0924

Barn- och ungdomsnämnden

Svar på motion (MP) "Fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer"

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- Kommunfullmäktige antar barn- och ungdomsnämndens yttrande som svar på motion från Patricia Vildanfors (MP) om fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Bakgrund

Miljöpartiet yrkar i motion "Fler ute/naturförskolor till Kalmars barnfamiljer":

- att öka andelen ute/naturförskolor i Kalmar kommun
- att kommunen antar som mål att det ska finnas minst en ute/naturförskola i varje skolområde
- att barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att stärka utomhuspedagogiken i kommunens förskolor och grundskolor.

Sammanfattning av svar på motionen

Barn- och ungdomsförvaltningen och Södermöre kommundelsförvaltning har som ambition att kunna erbjuda vårdnadshavarna någon form av uteförskola/uteverksamhet i varje geografiskt nätverk. Dessa ser olika ut utifrån enhetens förutsättningar.

Vi avser också att uppmuntra förskolor att tänka ute-/naturförskolor vid nybyggnation eller utökning av avdelningar på enheten. I dag kan vi i sex av sju geografiska nätverk erbjuda uteverksamhet på olika sätt.

Kompetensutveckling och ökade kunskaper inom området på förskolorna kommer fortsätta att uppmuntras.

Förskolecheferna har med stöd av skollagen rätt att i stor utsträckning utforma sin verksamhet utifrån de förutsättningar som finns och den verksamhetsidé och profil som önskas. Allt för att uppfylla de mål och ambitioner som styr verksamhetens väg mot barnens lärande och för att utveckla kunskapsområden som ex. matematik, svenska, naturvetenskap och teknik.

Vi ser idag att vi har en stor ambition och kunskap inom området/metoden utepedagogik och många av förskolorna arbetar utomhus med sin verksamhet.



Intresset är stort av att veta mer och vi har därför fortbildning och lära av varandraforum när så önskas och ligger i linje med prioriterade målområden. Dilemman vi har är att dessa ”uteverksamheter” ofta drivs av eldsjälar, efterfrågan om dessa verksamheter är olika stor i olika områden och åldersgrupper på barnen. Vi ser också att förskolorna har mer eller mindre optimala förutsättningar genom geografiska lägen, söktryck på platser, intresserade vårdnadshavare osv.

Enligt skollagen ska barn erbjudas förskoleplats inom fyra månader och detta uppfyller vi. Dock kan vi inte alltid garantera plats i annat område. Plats erbjuds då i det egna upptagningsområdet inom denna tid.

Inför nybyggnation och utökning av avdelningar kan huvudmannen uppmantra förskolechef och enhet att fundera kring uteförskola som alternativ. Dessa diskussioner kan också föras vid resursdialogerna och vara aktiviteter i verksamhetsuppdragen, om de bedöms öka måluppfyllelsen.

Förslag till svar på denna motion, är framtagen i samråd med södermöre kommunalnämnd.

Utgångspunkt

Enligt skollag och läroplan är det förskolechefen som har ansvaret för sin organisation

Skollagen: 2 kap - Huvudmän och ansvarsfördelning

2 kap. 10 § Rektorn och förskolechefen beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Läroplan för förskolan: 2.7 Förskolechefens ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för förskollärare, barnskötare och övrig personal i förskolan har förskolechefen det övergripande ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med målen i läroplanen och uppdraget i dess helhet.

Förskolans uppdrag: ur Skollagen 1 kap.

4 § Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

Förskolornas förutsättningar

Kalmar kommun (barn- och ungdomsförvaltningen och Södermöre kommun-del) har 19 förskoleenheter, uppdelade i 7 geografiska nätverk. I dessa nätverk har förskolorna olika förutsättningar för att bedriva sin verksamhet.

Förskoleenheter yttre förutsättningar kan vara:

- antal barn, avdelningar och anställd personal
- i hur många olika hus och/eller olika adresser man har sin verksamhet
- personalens specialkompetenser
- förskolor som finns centralt i Kalmar och förskolor mer i landsbygd och på mindre orter
- byggnationer
- efterfrågan av förskoleplatser

Förskolornas inriktningar

Många av förskolorna i Kalmar har idag eller håller på att arbeta fram en gemensam verksamhetsidé/profil eller inriktning för sitt pedagogiska arbete och sin verksamhet på enheten. Detta bidrar till en tydlighet inom och utom organisationen och knyter samman enheten i hur verksamheten ska utformas (dvs. hur man arbetar, vilka förutsättningar som finns och/eller behövs) för att bar-

nen ska ha möjlighet att utvecklas och lära i enlighet med målen i våra styrdokument.

Några inriktningar kan vara:

- Uteförskola/uteavdelningar/utepedagoger
- Reggio Emilia inspiration
- Interkulturellt förhållningssätt
- Jämställdhet
- Utifrån ämnen – ex. matematik, språkutvecklande arbetssätt, naturvetenskap och teknik

Kompetensutveckling

I Kalmar finns en långsiktig central kompetensutvecklingsplan för personalen i våra verksamheter. Denna plan är en del i det systematiska kvalitetsarbetet och fokuserar på några noga utvalda områden/ämnen som bedöms höja måluppfyllelsen för barn och elever i vår verksamhet.

Dessa är för förskolans del:

- Kurs i pedagogisk dokumentation, under ett läsår
- Kurs i språkutvecklande arbetssätt, under ett läsår
- Matematiklyftet, under ett läsår
- NTA (Naturvetenskap och teknik för alla), en förskola deltar
- Ämnesgrupper i matematik och svenska, samtidigt och i samarbete med grundskolans ämnesgrupper

Utöver dessa insatser arbetar man med kompetensutveckling även på enheterna, utifrån de utvecklingsområden och behov som är identifierade.

Vårdnadshavarens val av förskola

Vårdnadshavare har valfrihet att ansöka om barnomsorg på den förskola man önskar, även utanför det upptagningsområde familjen bor i.

Man kan ansöka om annan förskola av olika skäl; geografisk placering, förskolans inriktning m m. Ansökan ska ske senast 4 månader innan man är i behov av förskoleplats.

Förskoleenheten, som familjen geografiskt tillhör, är den som man i första hand blir erbjuden plats på, om man ej ansökt och blivit erbjuden plats på annan förskola. Då förskolorna har olika yttre förutsättningar, innebär då detta att familjen erbjuds plats på den avdelning där en ledig förskoleplats finns.

Nuläge

Alla förskolor arbetar mot samma mål i våra styrdokument dvs. innehållet i verksamheten (vad). De har stor frihet i att utforma och organisera sin verksamhet på olika sätt (hur) och utifrån sina förutsättningar. En stor del av förskolorna är Grön flagg-certifierade (13 av 19) vilket innebär att man arbetar målmedvetet med miljön.

I alla geografiska nätverk utom ett, finns förskolor som arbetar med utepedagogik på olika sätt som:

- Uteförskola/Naturförskola
- Utepedagoger
- Uteavdelningar
- Allt man kan göra inne kan man göra ute (pedagogisk miljö ute)

Vid de månatliga mötena där förskolecheferna träffas, diskuteras kontinuerligt bl.a. behov av kompetensutveckling, likvärdig förskola, måluppfyllelse och gift-fri förskola I det forumet har också en diskussion med projektledaren för ”Skälbyträdgården” och aktiviteter för förskolan, påbörjats.

I slutet av oktober kommer pedagoger att få en föreläsning av Torsten Kellander (välkänd forskare och utepedagog) kring Innovativt lärande i utemiljöer. Han delar även med sig av erfarenheter från Malmö stad där han har fått pris för skapandet av den mest innovativa skolgården. På höstlovet 2016 kommer åter SkolpratKalmar att genomföras där personal genom korta föredrag lär av varandra – innehåll och metoder i undervisningen.

Utmaningar och framtid

Barnkullarna ökar i Kalmar och vi bygger och utökar både med avdelningar och nya förskolor för att möta upp det stigande behovet av förskoleplatser.

I Kalmar kan vi idag erbjuda familjerna plats för sina barn inom de lagstadgade fyra månaderna. Dock inte alltid på en förskola i ett annat upptagningsområde än det egna.

Vi har ibland dilemmat att familjen endast önskar plats på en avdelning med uteprofil. Om denna avdelning/förskola inte har några lediga förskoleplatser tackar man då nej till ledig och erbjuden plats på en annan avdelning. Samma sak gäller det omvända när man som familj tackar nej till erbjuden plats på uteförskola. Man väljer då ibland att stå kvar i förskolekön tills plats blir ledig på önskad förskoleavdelning. Ofta är det familjer med de äldre barnen som önskar uteförskola/naturförskola.

Då alla barn enligt skollagen ska erbjudas förskoleplats inom fyra månader i närheten av bostaden, måste vi kunna erbjuda plats på förskolan där det finns lediga förskoleplatser. Detta kan bli problematiskt med snäva profiler nu när barnkullarna ökar och behovet av förskoleplatser ökar.

En uteförskola/naturförskola behöver vissa inre och yttre förutsättningar. Dessa finns inte på alla förskolor eller i alla nätverk.

Att arbeta i och med en uteförskola/naturförskola som ”metod” för det lärandeuppdrag som förskolan har, kräver en engagerad och kunnig personal inom området. Det behövs också en väl genomtänkt organisation för exempelvis personalplanering så verksamheten inte ”står och faller” med eldsjälarna.

I dialog med förskolecheferna kan huvudmannen uppmuntra till att fundera över alternativet uteförskola exempelvis under resursdialogen eller när man planerar för utökning eller nybyggnation på förskoleenheten. På detta vis skulle det bli en del i den planering som görs för förskolans resurser och utökningen i syfte att öka måluppfyllelsen och valfriheten för barnens vårdnadshavare. Detta kan också vara aktiviteter som görs för en ökad måluppfyllelse i verksamhetsuppdragen.

Mats Linde
Förvaltningschef

Liselott Göth-Hallgren
Planeringssekreterare

FLER UTE/NATURFÖRSKOLOR TILL KALMARS BARNFAMILJER!

I arbetet för att skapa en giftfri förskola och skola är det i utemiljön som är det allra bästa att vara. Det finns mycket forskning och beprövad erfarenhet som visar att barn håller sig friskare när de får vistas mycket ute. Allt fler barn idag växer upp med olika astma- och allergisjukdomar. Det finns många barnfamiljer som kan intyga om hur deras barn sällan är sjuka när de fått gå i en ute/naturförskola. Ytterligare forskning visar att barn stärker sin minnes- och koncentrationsförmåga i utemiljön, vilket förbättrar lärandet.

Barn har i modern tid blivit mer stillasittande och många barn ägnar en stor del av sin fritid inomhus. Det är av största vikt att träna våra barn att vara och röra sig ute dagligen. Våra barn spenderar en stor del av sin tid i förskola och skola och det är där vi har chans att ge alla barn denna möjlighet. Redan idag är det en stor del av förskolornas verksamhet som bedrivs utomhus, men det är få i Kalmar som verkligen specialiserat sig på att vara en uteförskola, eller naturförskola som det ofta kallas. Ju äldre eleverna blir desto mer avtar lärandet i utemiljön. Detta är något vi vill vända. Elever i alla åldrar behöver sin närmiljö som lärmiljö. Det behövs bättre förutsättningar för pedagoger och skolor att utveckla detta. Som resurs och möjlig samarbetspartner har vi Torsslunda forskningsstation på Öland som bland annat specialiserat sig på utomhuspedagogik och lärande i närmiljön.

En annan fördel med utemiljön är också att den är en lokal som inte kostar något. Lokalkostnaderna för förskolor och skolor är dyra pengar och Kalmar har ett stort lokalbehov både vad gäller förskolor och skolor. Om vi använder oss mer av utemiljön så kan vi på samma gång som vi gör en friksvårdssatsning på våra barn också spara pengar. I många fall kan fler byggnader bli aktuella som förskola om verksamheten främst är tänkt att bedrivs utomhus.

Möjligheten för alla barnfamiljer att välja

I Kalmar har vi uteförskolor på några enstaka platser, en för 5-åringarna på Värnsnäs (Lindsalsnätet) och en för 5-åringarna på Skälby (Vasanätet). På senaste tiden är det ytterligare några uteavdelningar som öppnats. Miljöpartiet vill se att kommunen stödjer dessa initiativ och ger en reell möjlighet för alla barnfamiljer att låta sina barn gå i en ute/naturförskola. Oavsett skolområde så ska möjligheten finnas att välja en förskola för sina barn som i huvudsak bedriver sin verksamhet utomhus. Idag finns inte den möjligheten för alla familjer.

Rektorer och förskolechefer är de som ansvarar och beslutar över sin verksamhets inriktning, men politik och förvaltning kan pusha på och ge stöd för en önskad utveckling.

Miljöpartiet yrkar därför på;

- att öka andelen ute/naturförskolor i Kalmar kommun.
- att kommunen antar som mål att det ska finnas minst en ute/naturförskola i varje

skolområde.

- att barn- och ungdomsförvaltningen får i uppdrag att stärka utomhuspedagogiken i kommunens förskolor och grundskolor.

Patricia Vildanfors (MP)